

СТЕНОГРАФСКЕ БЕЛЕШКЕ

СЕНАТА

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ГОДИНА 2

БЕОГРАД, 1932 ГОДИНЕ

КЊИГА 1

I ПРЕТХОДНИ САСТАНАК

СЕНАТА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ДРЖАН 20 ОКТОБРА 1932 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ

ПРЕТСЕДАВАЛИ:
НАЈСТАРИЈИ ПО ГОДИНАМА СТАРОСТИ
СЕНАТОР
ИВАН ХРИБАР

А ЗАТИМ
ПРЕТСЕДНИК
Д-р АНТЕ ПАВЕЛИЋ

ПРИВРЕМЕНИ СЕКРЕТАРИ:
Д-р ИВАН ГМАЈНЕР
МИЛАН Л. ПОПОВИЋ

Присутна су г. г. Министри: Председник Министарског савета др. Милан Сршкић, Министар без портфеља др. Алберт Крамер, Министар социјалне политике и народног здравља Иван Пуцел, Министар просвете др. Драгутин Којић, Министар правде др. Илија Шуменковић, Министар саобраћаја Лазар Радивојевић, Министар пољопривреде Јурај Деметровић, Министар физичког васпитања народа др. Драган Краљевић, Министар грађевина др. Стјепан Сркуљ, Министар шума и рудника Виктор Погачник, Министар унутрашњих послова Живојин Лазић, Министар трговине и индустрије Иван Мохорич.

ПОЧЕТАК У 9 ЧАСОВА

САДРЖАЈ:

1 — Избор привременог председника по годинама најстаријег присутног сенатора и избор два привремена секретара;

2 — Избор Председништва Сената;

3 — Поздравни говор Председника Сената др. Анте Павелића.

Говорници: Привремени Председник Иван Хрибар и Председник Сената др. Анте Павелић.

У 9 часова сакупили су се у сали Сената господи сенатори, у смислу чл. 2 Закона о пословном реду у Сенату, на реч узима:

Сенајор Милутин Драговић: Господо сенатори, по чл. 2 Пословника Сената, на данашњем састанку треба председничко место да заузме сенатор који је по годинама најстарији, а присутан седници. Како је међу нама г. Иван Хрибар најстарији по годинама, ја га молим да заузме место Председника Сената а Вас, господо, да ово примите. (Сложен одзив: Прима се!)

(Г. Иван Хрибар заузима председничко место).

Привремени Председник Иван Хрибар: Господо сенатори, отварам прву седницу Сената и констатујем да је седница у довољном броју посећена и да можемо правилно закључивати.

Према нашем Уставу и Закону о пословном реду у Сенату, на данашњем претходном састанку Сената имамо да изаберемо Председништво Сената за овај редован сазив. Ја бих вам предложио, саобразно § 13 нашег Пословника, да извршимо избор целог Председништва једновремено и то посебним листама, као што је то рађено и у прошлом сазиву. Слаже ли се Сенат с овим предлогом? (Слаже се). Објављујем да је Сенат с овим предлогом споразуман.

Пре него што бисмо приступили овоме избору, част ми је предложити Сенату да изабере за привремене секретаре сенаторе г. г. др. Ивана Гмајнера и Милана Поповића. Прима ли Сенат овај мој предлог? (Прима). Пошто Сенат прима, то молим изабрану господу сенаторе да изволе заузети своја места.

Молим секретара г. Поповића да изволи коцком извући по тројицу скрутатора за сваку кутију, који ће извршити пребројавање гласова палих за поједине кандидате. Средња је кутија за потпретседнике, она са десне стране за секретаре, а за претседника је она са леве стране.

Дакле, молим г. секретара да извуче листе скрутатора.

Привремени секретар Милан Поповић извлачи из кутије листиће са именима госпoде сенатора као скрутатора.

За прву гласачку кутију за избор претседника Сената изабрани су коцком скрутатори: Гаврила др. Емило, Кукуљевић-Сакцински Фран и Рожић др. Валентин.

За другу гласачку кутију за избор два потпретседника: Грегориј др. Густав, Рајар др. Јанко и Цветковић Јордан.

За трећу гласачку кутију за избор три секретара: Глушац др. Васо, Костренчић др. Марко и Ковачевић Томо.

Привремени Претседник Иван Хрибар: Молим госпoду скрутаторе да изволе заузети своја места код кутија. (Госпoда скрутатори заузимају своја места).

Молим госпoдина секретара да прозива госпoду сенаторе да гласају, а госпoду сенаторе молим да редом, по прозивци, прилазе столу и спуштају гласачке листиће у за то одређене кутије. Госпoда сенатори ће у сваку кутију спуштати по један гласачки листић: први гласачки листић за избор претседника Сената, други за избор два потпретседника и трећи за избор три секретара.

(Настаје тајно гласање).

Привремени Претседник Иван Хрибар: Гласање је завршено. Молим госпoду скрутаторе да изврше пребројавање гласова.

После пребројавања.

Привремени Претседник Иван Хрибар: Госпoду сенатори, изволите чути резултат гласања. За Претседника Сената било је предано укупно 57 листића. Од ових 57 листића добио је г. Павелић др. Анте 50, а 7 листића било је празних. (Буран аплауз и узвици: Живео!)

За потпретседнике било је предано 58 листића. Од ових добио су г. Алтипармаковић Јован 49, г. Фран др. Новак 53, г. прота Матија Поповић 1 и празних листића 4. Према томе, изабрани су за потпретседнике г. Алтипармаковић Јован и г. Фран др. Новак. (Усклици: Живели!)

За секретаре било је предано 58 листића. Од ових је добио г. Гмајнер др. Иван 54, г. Глушац др. Васо 54, г. Поповић Л. Милан 49, г. Котур др. Бура 2, госпoда Бањанин Јово, Нешиковић Јован и Светозар Томић по 1 листић и празних је листића било 4. Госпoда Гмајнер др. Иван, Глушац др. Васо и Поповић Л. Милан изабрани су за секретаре. (Аплауз).

Пошто је тиме обављен избор Претседништва и завршена моја функција, ја пре свега честитам г. Претседнику на избору и молим га да преузме претседништво.

(Изабрани Претседник Сената г. др. Анте Павелић заузима претседничко место, бурно поздрављен од све госпoде сенатора).

Претседник др. Анте Павелић: Госпoду сенатори, благодарећи Вашем поверењу и овога пута Ви сте ми

указали част бирајући ме поновно за Претседника Сената. У томе видим изражај Вашег драгоценог поверења за свој досадањи рад као Претседник овога Високог тела, на чему Вам од срца хвала. Али истодобно морам да Вам заблагодарим у име целог часништва у име којег изјављујем да ћемо се од сада као и до сада старати свим силама да наше деловање, започето једнодушном љубави и са највећим разумевањем за све тешкоће које наш народ преживљује, буде одговорило и у будуће високим задатцима овога Дома.

Сенат је нова институција, па је ипак у непристраној јавности ради своје отмености у погледима на сва питања живота народа побудио општу пажњу, тако да се без претеривања може признати да се часно увео у парламентарни живот народа. Напосе је од особите важности ова нова сесија у којој се имају да ријеше, након четрнаестогодишњег искуства, крупна питања као што је Закон о раздужењу, општинама и банским самоуправама. Захваљујем добном Претседнику у име целог часништва на топлим речима и признању, које нам је у свом јучерашњем говору изразио и који је и данас увео у живот ову сесију Сената.

Госпoду сенатори, обзиром на појаве код нас и око нас, које се дешавају у последње доба, напосе у Лици, држим да сам дужан, као рођени Личанин, да се и са овога места на то осврнем. Светски рат довео је до победе принцип самоодређења народа, што је послужило и нама, да смо се након тешких борби и жртава на основу тога принципа ујединили у опсегу етнографских граница нашега народа не тражећи туђега, бранили своје. Премда смо услијед уговора о миру тешка срца морали да носимо у души рану, да нам један дио нашега народа мора да подноси највеће патње, ипак с наше стране показали смо највећу самозатају, поштујући и у томе мировне уговоре. Унаточ тога из нашег суседства пропуштају се ствари које не одговарају добрим сусетским односима. Користећи се заблудом неких наших домаћих изрода — којих имаде у сваком народу — настоји се напакостити нам где год је могуће и тиме се дира у осетљивост нашега мирољубивог народа, у постојеће мировне уговоре и добре сусетске одношаје. То је кратковидна политика, јер се пушта из вида чињеница, да је љубав нашега народа особито на границама за јединствену и слободну Југославију тако јака и несломива, да ће се о њу разбити све паклене основе. (Буран аплауз и живо одбрављење).

Госпoду сенатори, долазим из Горње Приморја, где сам за време боравка Њезиног Величанства Краљице био сведоком силне спонтане љубави и одушевљења читавога тамошњег народа за његов Краљевски Дом, за Њезино Величанство Краљицу — узор Мајку и наше Принчеве. (Сва госпoда сенатори устају и уз буран аплауз одушевлено кличу: Живео Краљ! Живео Узвишени Краљевски Дом!) Велика љубав народа на периферији наше државе према нашем Узвишеном Краљу и Његовом Дому доказ је да наш народ баш на најистакнутијим местима хоће да покаже нашим ваљским и унутарњим непријатељима да је увек спреман на одбрану државе и да је, схвативши потпуно високе интенције и замашај акта од 6 јануара 1929 године, вољан у одбрану државног јединства и интегритета Југославије неустрашиво стајати уз својега Узвишеног Владара и Вођу.

(Сва господа сенатори устају и бурно аплаудирајући громко узвикују: Живео Краљ!)

Пошто овај високи Дом потпуно дијели те интенције нашег Узвишеног Владара те стоји непоколебиво на бранику истих, то се ја поносим да могу претседати одличном овом Дому и зато вам благодарим на поновно ми исказаном поверењу. (Буран аплауз и сложни узвици: Живео Претседник!)

Господо сенатори, према Пословнику наш акт о конституисању саопштићемо Краљевској влади на руке г. Министра Претседника, и кад будемо добили од њега обавест о дану отварања седница Сената, ја ћу бити тако слободан и сазвати седницу. Тиме закључујем данашњи претходни састанак.

— Седница је закључена у 10,15 часова. —

STENOGRAFSKE BELEŠKE

SENATA

KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

GODINA 2

BEOGRAD, 1932 GODINE

KNJIGA 1

I REDOVNI SASTANAK

SENATA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

DRŽAN 31 OKTOBRA 1932 GODINE U BEOGRADU

PRETSEDAVAO:

PRETSEDNIK

D-r ANTE PAVELIĆ

SEKRETAR:

D-r IVAN GMAJNER

Prisutna su g. g. Ministri: Predsednik Ministarskog saveta dr. Milan Srškić, Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja Ivan Pucelj, Ministar bez portfelja dr. Hamdija Karamehmedović, Ministar prosvete dr. Dragutin Kojić, Ministar poljoprivrede Juraj Demetrović, Ministar vojske i mornarice armijski đeneral Dragomir Ž. Stojanović, Ministar finansija dr. Milorad Đorđević, Ministar fizičkog vaspitanja naroda dr. Dragan Kraljević, Ministar šuma i rudnika Viktor Pogačnik, Ministar inostranih poslova Bogoljub Jevtić i Ministar trgovine i industrije Ivan Mohorič.

POČETAK U 9,20 ČASOVA

SADRŽAJ:

- 1 — Čitanje i usvojenje zapisnika I prethodnog sastanka;
- 2 — Dnevni red:
 - 1 — Otvaranje sednica Senata Ukazom Nj. V. Kralja;
 - 2 — Utvrđivanje dnevnog reda naredne sednice.

Predsednik dr. Ante Pavelić: Otvaram I redovni sastanak Senata. Molim g. sekretara da izvoli pročitati zapisnik I prethodnog sastanka.

Sekretar dr. Ivan Gmajner čita zapisnik I prethodnog sastanka.

Predsednik dr. Ante Pavelić: Ima li kakve primedbe na pročitani zapisnik? (Niko se ne javlja za reč). Pošto primedaba nema, to se zapisnik overovljuje.

Prelazimo na dnevni red. Na dnevnom redu je kao prva tačka: otvaranje sednica Senata Kraljevine Jugoslavije po čl. 26 Zakona o poslovnom redu u Senatu.

Reč ima g. Predsednik Ministarskog saveta.

Predsednik Ministarskog saveta dr. Milan Srškić

čita:

M I

ALEKSANDAR I

po milosti Božjoj i volji narodnoj

KRALJ JUGOSLAVIJE

Na predlog Predsednika Našeg Ministarskog saveta a na osnovu čl. 32 Ustava i po saslušanju Našeg Ministarskog saveta rešili smo i rešavamo:

Da se sednice Senata sazvane u redovan saziv 20 oktobra 1932 godine otvore 31 oktobra 1932 godine čitanjem ovog Ukaza.

Pretsednik Našeg Ministarskog saveta neka izvrši ovaj Ukaz.

30 oktobra 1932 godine
u Beogradu.

ALEKSANDAR, s. r.

Pretsednik Ministarskog saveta,

Dr. M. Srškić, s. r.

Ministar bez portfelja,

Dr. Kramer, s. r.

Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja,

Ivan Pucelj, s. r.

Ministar bez portfelja,

Dr. H. Karamehmedović, s. r.

Ministar prosvete,

Dr. Drag. S. Kojić, s. r.

Ministar pravde,

Dr. I. Šumenković, s. r.

Ministar bez portfelja,

Bož. Maksimović, s. r.

Ministar saobraćaja,

Laz. Radivojević, s. r.

Ministar poljoprivrede,

Juraj Demetrović, s. r.

Ministar vojske i mornarice,
armijski đeneral

Drag. Ž. Stojanović, s. r.

Ministar finansija,

Dr. Mil. Dorđević, s. r.

Ministar fizičkog vaspitanja naroda,

Dr. Kraljević, s. r.

Ministar građevina,

Dr. Stjepan Srkulj, s. r.

Ministar šuma i rudnika,

Viktor Pogačnik, s. r.

Ministar inostranih poslova,

Bogoljub Jevtić, s. r.

Ministar unutrašnjih poslova,

Živ. Lazić, s. r.

Ministar trgovine i industrije,

Mohorić, s. r.

(Gospoda senatori saslušali su stojeći čitanje Ukaza Njegovog Veličanstva Kralja i propratili burnim, oduševljenim uzvicima: Živeo Kralji!)

Pretsednik dr. Ante Pavelić: Pročitani Ukaz Njegovog Veličanstva Kralja prima Senat na znanje.

Gospodo senatori, time je otvoren redovni saziv Senata, i u sporazumu s Vama slobodan sam predložiti Vam da za danas po podne u 5 časova urećemo drugu sednicu sa ovim dnevnim redom:

- 1) Izbor Verifikacionog odbora od 11 članova;
- 2) Izbor Administrativnog odbora od 11 članova;
- 3) Izbor Imunitetskog odbora od 11 članova;
- 4) Izbor Odbora za molbe i žalbe od 11 članova; i
- 5) Izbor Finansijskog odbora od 15 članova.

Prima li Senat ovako predloženi dnevni red? (Prima). Pošto je Senat primio ovaj dnevni red, zakazujem narednu sednicu za 5 sati po podne i time zaključujem današnji sastanak.

— Sednica je zaključena u 9,30 časova. —
